

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

.....
Postrachowa Józefa.....

.....
J-K-323/323 Som.....

.....
W. H. Galanisk Polonia.....
D W D W K

I./1. Relacja k. 4 s. 1-5

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relacje —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....
A) z E. Zawacką k. 1 s. 1.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 13

VI Fotografie brak

1. Relacja - Postrachowa Józefa

1. „Zaświadczenie” - odpis z akt Z BoWiD -
sponsordromy przez Elżbietę Zawacką,
młp. z 1.02.1972, oryg. k. 2 s. 1-3
2. Fragment art. J. Staniewiczowej,
„Rocznik Gdański” z 1963, s. 250,
młp. E. Zawackiej k. 1 s. 4
3. Biogram Józefy Postrachowej,
młp. brak autora k. 1 s. 5

Odpu

Sopot, dn 1. 5 1972

Zawiadomienie

Zarząd Międzykulturalnego Związku Polaków w Sopocie stwierdza niniejszym, iż ob. Józefa Portacha z d. Arcewskiego jest członkiem Związku Polaków w Znamie na tutejszym terenie od 1930 r. — W okresie międzywojennym jako nauczycielka polskich szkół Młodoży Szkolnej, nie eksploatowany w terenie W.M. Gdaiskiej polityte dwie zestawy dla krainy polskiej oświaty i kultury oraz stryżymowania polskiego stanu powołania w tych dziedzinach, neregulnie na wsi, gdzie element polski najczęściej był zagrożony zakusami germanizacyjnymi.

Z pełnym poświęceniem, narażając się na odietowe sankcje nacjonalistycznych władz niemieckich zorganizowała Związek Młodoży Polki w „Kochankach Młodoży Polki”, włączyła kursy hafciarstwa regionalnego i praktyczne zajęcia siwulicowe, oraz kursy gospodarstwa domowego dla polskich dziewcząt. — ob. Józefa Portachowa była m. in. Komendantką 13 okręgu PW w konspiracyjnej działalności młodoży Związek (ps „Gryf”) oraz Komendantką Sekcji Związek Klubu Sportowego Gdaiskiej i członkinią Rady Kier. Robot. Spr. Gminy Polki Związek Polki w Gdaiskiej.

Jej działalność w niemieckiej Gdaiskiej Polonii zasługują na najwyższe wzniesienia. Zmarła ona w obozie w okresie okupacji, kiedy ob. Portachowa została uwięziona przez hitlerowców, przechodząc wzięciem katorż na „Pawiatku” i obozie koncentracyjnym „Majdanek”

Matrychmistka po wyzwoleniu Ziemi Gdaiskiej wzięta na pracom do pracy społecznej i rozwinięta z ramienia Z.N. Polki Związek Zachodniego w celu pozytywnej działalności w sferze integracyjnej rodni- myj ludności tej Ziemi w polską rzeczywistość, jako termińska PZZ z Komitetem Woj. Partii oraz nadane Gdaiskiej WRK w powojenne Kiedynach

Za swoją działalność otrzymała m. in. matrychmistkę odznaczoną
Odrzuty Gromwaldskie, Odrzuty Honorowe „Zestawionym Ziemi Gdaiskiej”

rodek!

Medal Zwycięstwa i Wolności 1945r, Medal za Warszawę 1939-1945,

2)

Sakuntawa

Prerus

brak podpisu

brak podpisu

Nierozgodność odpisu stwierdzona

Żukowska Golanek 9 V 1978

Polnaru i miysru swego statego zamieszkania w Gdanskim i jego przed-
miesiacach Wokner, Olive M. Post, Siedler i Orunia ob. Arciszewskie - Po-
strachowe rozwinięta sieć działalności społecznej oświatowej i kul-
turalnej wśród polskiej kobiecy i młodzieży żeńskiej. Organizowała
i prowadziła przy Towarzystwach Polak i przy Kościele Polak Związek
Polaków kursy oświatowe połączone z nauką.

Me liornych kursach meryta polską młodzież robot kobiecych prak-
tyczni zasadyami z zapomnienymi już nie tymi formami pieśnią i tra-
dami ludowymi, ze sztuką karcianstwa ludu Karubskiego. Pod wpływem kwe-
stionaria praktycznej znajomości folkloru Karubskiego była me obrona b. A.
M. Gdanskie piomirki. z nauką i propagandą folkloru Karubskiego docie-
rsta do Karolego zakłtke b. W.M. Gdanskie, w którym żyli Polacy.

Ob. Arciszewskie - Postachowe była poza tym kierowniczką Sekcji Klubu
Sportowego Gdania w Gdanskim i estonkimię Rady Narodowej Kobiecy przy
Związku Polaków. W organizacjach tych wypracowała dwujęzyczny na plano we-
nie i organizowanie pracy społecznej, oświatowej i politycznej wśród Kobiecy
i młodzieży żeńskiej dzięki przelocinim dobrego porozumienia co do potrzeb
i właściwych metod tej pracy w powojennych warunkach miyskich i wiskich.

Działalność zawodowa i społeczna ob. A.-P. me obrone b. W.M. Gdanskie została
przezwana przez II wojny światowej. Okres tej wojny spędziła w Polsce Centralny. Przech-
wała przez kawał czasu w Warszawie gdzie w 1943 r. jako więzień polityczny została u-
trzymana me Pawiaku i strażnicą przekazana do obozu w Majdanku. To wy-
dostawim jej z obozu ustrzywała jej do końca wojny w Koncach pow. Mielno.

Po wyzwoleniu Polski przed okupacją hitlerowską ob. A.-P. powróciła do Gdani-
skie. Podjęła me nowo działalność społeczną, mianowicie w Polskim Związku Zabo-
dnim oraz jako radna kraj. Rady Narodowej. Ob. A.-P. posiadała duże
zastępi okolo kwestionaria i utrzymania polskości me obrone b. W.M. Gdanskie
w okresie międzywojennym. jej prace stalo budowania świadomości naro-
dowej i kwestionaria polskiej kultury i oświaty przyniosła owoc, które
przeżywały przez wojnę i widocznie są jeszcze dziś. Do dziś przeżywały
rdonim świadomości i wdzyerność dla niej za jej działalność w rodziemych
Polaków.

Opisane wyżej działania ob. A.-P. jest mi znane dotychczas z mojej
współpracy z nią oraz z obserwacji jej działalności społecznej i osigany
wyniki przy wykonywaniu mojej działalności społecznej jako członka pre-
zydium (skarbnika) Zarządu Miejskiej Szkoły w Gdanskim oraz kierowniczką
okrogu I Związku Polaków w W. M. Gdanskim

Minijem zawiadzeniem wydejs ob. Józefie Arciszewskiej - Postachowej
celem wykorzystania w jej staraniach o wyptkami renty specjalny zabo-
pierszej jej byt.

Gdansk, dn. 7 VII 1967

- 1-1 Szerepan Czaja
- b. skarbnik Zarządu Miejskiej Szkoły w Gdanskim
- b. Kierownik Okrogu I Związku Polaków me ter. W.M. Gdansk
- b. Kierownik Działu Osobowego Biura Gdanskiego PZP w Gdanskim

Zgodności odpim z duplikatem zawiadzenia / merytkowego / stwierdzam

1-1 Zwickarke Natalia
Gdansk dn. 9 VIII 1978

Wspomnito do archiwum Szkoły Zawodowej pod nr 323 Pam

fragment list. z Stanów Wschodnich

Ważnym ciałem w zakresie sztuki w tym czasie polski, w Warszawie
Rozm. Główna 1963. s. 256

4.
Józef Arciszewski Postwachow wenta w dziedzinie
utworzenia w Gdanskim 12 IV 1935 r. przy
Głównym Radzie Pracy Roboty przy Związku Polaków
jako referentów. Miał spierać się z metodami
Pracy w tym czasie w Gd. rozpoczęła
19. marca 1930 r. od zorganizowania 3-tygodniowej
wielu krajów kult - ośw. dla domowców w wielu
prankach i etnografii. W tym czasie gospo-
darstwa domowego, muzyki, historii ludowej,
piśmi i taniec polskie, ale przy tym także
wzrost fiz. i sportu. Podobnie kraj prowadził
Arciszewski w Gdanskim, M. Poczci, Bliźni, Świdłach
i we Wrocławiu. W tym czasie w Gdanskim
prowadził Pracownię w Gdanskim i w Gdanskim
Pracownię. Wyjechał z Gdanska w 1938 r.

J. Arciszewski prowadził w 1934/35 r. Kurs
muzyki dla harców...
...prowadził kółka regionalne z roz-
nymi okolic Polski, nie zapominał także o
muzyce ludowej i folklorze. Smakował
we wdrażaniu muzyki wokalnej, tworzył z nich
artykularyjne kompozycje sportu na terenach
ludowych

Biogram Józefy Postrachowej

1930

Od 1930 roku związana z Gdańskiem, nauczyła polskich szkół Młodej szkoły na terenie H.M. Gdańska krewiata polską oświaty i kulturę.

Organizowała młodzież żeńską w „Rotach Młodych Polek” Urzędowo kursy hafciarskie regionalnego, wyższe świetlicowe oraz kursy gospodarskie domowego dla polskich dziewcząt.

Prowadziła przez kilka lat oddziały „Słomce”.

Była komendantką 13 Okręgu P.W. w Konspiracyjnej działalności młodzieży żeńskiej (ps. „Gryf”);

komendantką sekcji żeńskiej klubu sportowego Gdańsk; członkinią Rady Naczelnej Kobiet przy Gminie Polskiej Związku Polek w Gdańsku.

1943

Areztowana w 1943 w Warszawie → Pawiak → Majdanak → ucieczka do Kosic.

Po wojnie Techniczna Polskiego Zw. Zw. z KW Partii Radus WRN.

Członek ZBOWiD.

Opracowano na podstawie:

1) art. J. Stankiewicz w: Rocznik Gdański 1963 s. 250

2) Zawiadzenie ZH ZBOWiD w Sopocie dn. 1 II 1972v

3) Relacje i Skarbnika Młodej szkoły w Gdańsku p. kierownika Okręgu I Zw. Pol me ter w H. Gdańsk 2 dn. 7. VII 1967v.

IV/1. Korespondencja Krystyny Krol
(siostry Józefy) z E. Zawacką

1. List do Elżbiety Zawackiej z
12.06.1978, rękopis, oryg. k. 1 s. 1-3

Szanowna Pani

po otrzymaniu Pani listu - skontaktowałam się z Panią Lukowską z zamiarem upewnienia się, czy przekazała Pani wiadome materiały o mojej siostrze Józefie Arisiewskiej - Postrach z jej ekscytacji na terenie b. Wolnego Miasta Goleńskiego. Niestety poratymu co Pani ma już w swoim posiadaniu, nikomu innemu nie dysponując i o wielu sprawach wówczas mi wiadomych po tylu latach zapomniałam jeśli chodziłaby o niegodny pewnych sytuacji. Mam ogromne skrępowanie nie uśmieję nie odpisać na list Pani. Na swoje chęć aby wspomnieć niesprawnie podaję, że właśnie w tym czasie musiałam się zapiekiwać samotną b. poważnie chorą siostrą, jak również gościłam u siebie rodzinę z Canady - rodziców mego siostrzeńca również tam zamieszkałego, - co bardzo mi absorbowało. Siostra moja przyjechała do Polski na półtora miesiąca wewnątrz i ew. Ona sama mogłaby uzupełnić swój życiorys z tamtego okresu. Moje zaangażowanie się było niewielkie, gdyż ze względu na specyficzną sytuację - musiałam upuścić wprawdzie ze względu na zdrowie mi niebezpieczeństwo, -

Łpez wyrazy poważania

Shyrtymie Krotk -

T: K: 323/323 Pom. W. M. Gdańsk

Postaćnowa Józefa
V. Karty informacyjne

k. 13

Nauczycielka, red. kat. sportowy, kobiet wiodących
żeglarski i wioślarski Gł. Rady Pracy Kobiet przy
Związku Polaków

№ 323/P
Postwach Józefa z d. Arciszewskiego
od 1930 zwigrane z Gólsztynem
nanow, uelka polska, ediot Maciej Gólski
organizacja "Roz. Metodyle Polak"
wiodra Koway ha feiastke regionalnego
i praktycznej Zapeia iwie tlicow, Koway gospo-
darstwa domowego
była komendantka 13 Okręgu PW na konspira-
cyjny działalności młodzieży Związku p. Gólski,
była komendantka Sekcji Związku "Gedam"
w składzie Rady Naczelnej Roboty przy Gminie
Polonii, Związku Polaków w Gólsztynie
po wojnie techniczna Polak. Zw. Zech (Zaw. Woj)
z Komitetem województwa Partii
Rachła Woj Rady Kar. w Gólsztynie w pierwszym Ka-
dencjach

323

golanski
P. 4, 4

Postachowe Józefa z d. Arciszewskiego
Która polonijnym 'Gedemini'

ob. Szopót,

tel.

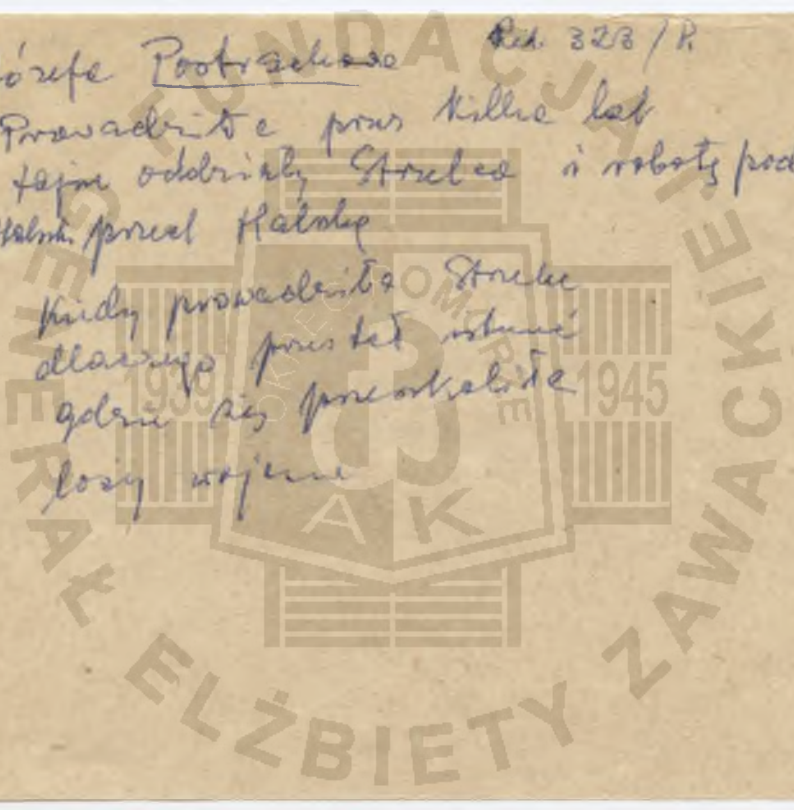
(chwilowo ukrywający w USA)

H. Sawiecha pisał, że przeszedł przez kilka lat
przeł wojny tajnie oddziały Strażnicy oraz roboty
podobne do tej, którą potem prowadził Kozłowski

8778 była w jej siostry Nivali Wąszińskiej Tale Za-
chowiska Postachowe jest w Kanadzie, wórn
we wreszcie

Józefa Potrzebalskiego Rej. 323 / R. 5.
Przewodniczący przez kilka lat
tępną oddziału Stowarzyszenia i roboty podobne
Helm. przed Helmem

Wielki przewodniczący Stowarzyszenia
dla naszego przetrwania
Główny nasz przewodniczący
losy wojenne

p. Postwachowce pomała Heabridis dopin
pod wójmie m. p. d. i. s. w. j. - Winiwiding w. n. 1932

353/8.

306

Postwachowce Jozeffa z d. Lwiesnowsko
manery aillek macimij sikolny w Gdan'sku

Sopot ul. Michuwersa 13/6

(data 35-379)

prowadzite przed wojm. w Gdan'sku
Adelnat Strzeleryni i podobny roboty
spiezerno - oswiatowg, jakg prowadzite
p. Rukeratiwne - Sawuecke w latach
1937 - 1938 z ramienia Referatu Pracy
Robot Polskij Rady Sportowej w Gdan'sku

proszę o wywiad, mówiący o tej robocie. ||

Wojenne losy p. Postwachowce
szere me jakis materialy o Gdan'sku i Gdan'skurend

Pracę o historii

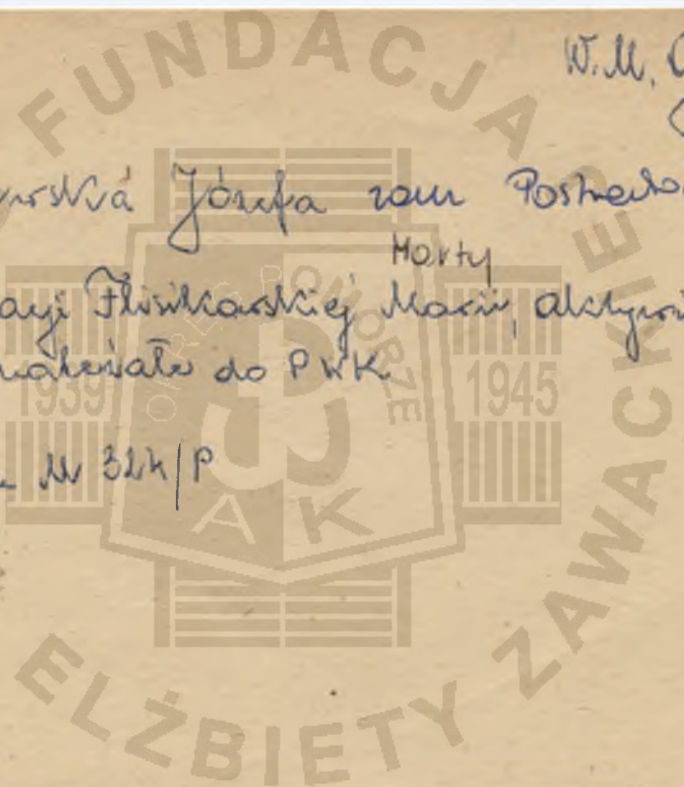
W. M. Gdalski

Archiwista Józefa van Postelove

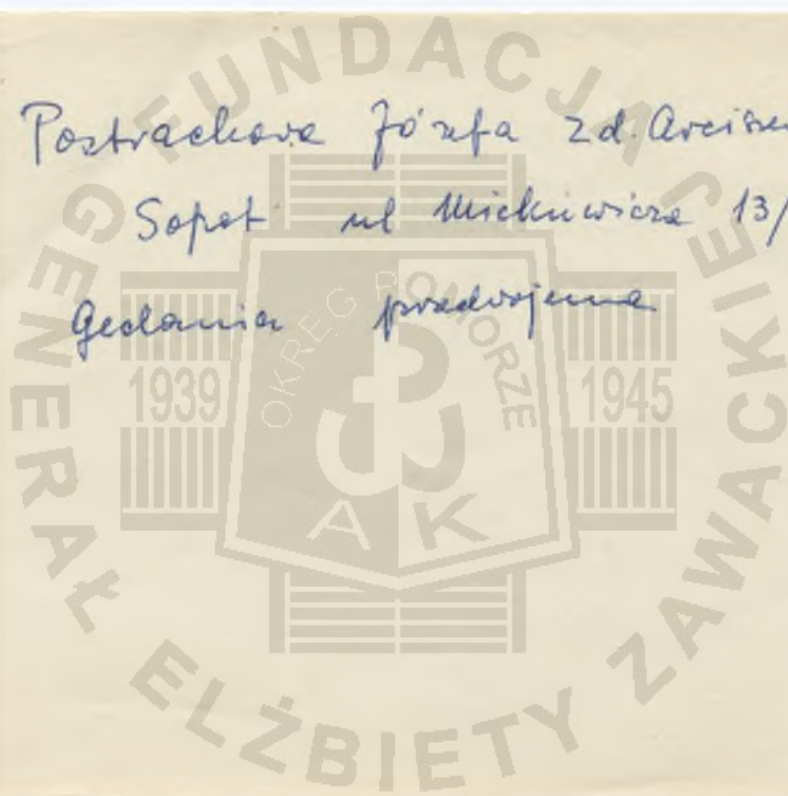
Morty

Według relacji Flisickiej Marii, abdykacji
Polski, materiały do P.W.K.

Flisickość W 324/P

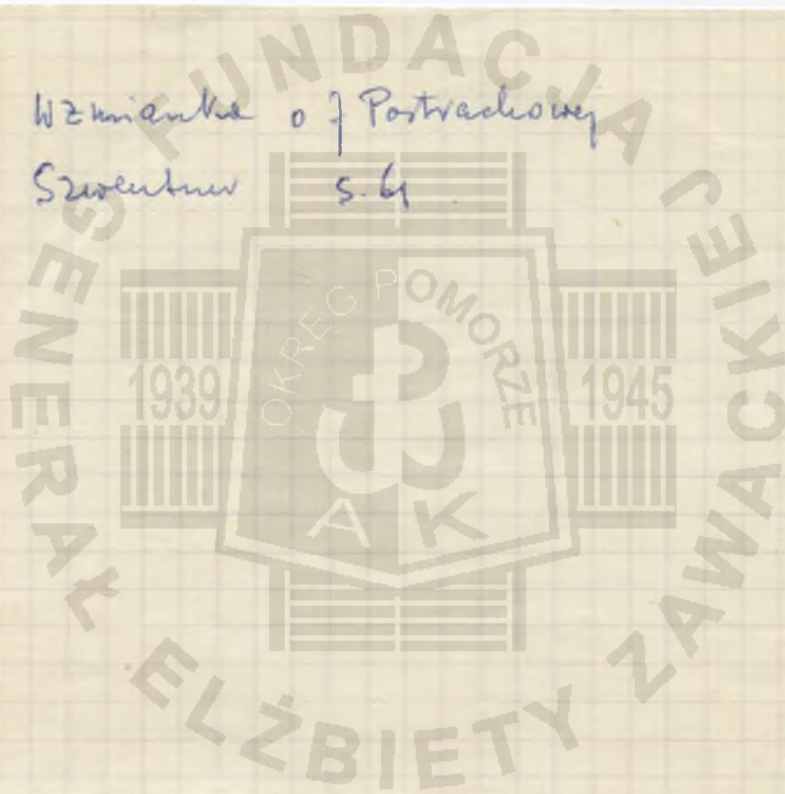

8
Postrachowa Józefa zd. Arciszewska
Sopot ul. Mickiewicza 13/6
Gdańsk przedwojenna

Wzmiemka o Powrochowej
Szewcowa s. 6

9

5.21.3.17,

"Gedania" P.E.K. 110
70. Polaków Gedania sk. N. M. G.

+ Postrachowa Józefa Arciszewska

Nazwisko i imię ~~Polachowa~~

Nazwisko panięskie

Józefa

Pseudonimy

Nazwiska używane
w czasie okupacji

verte

Adres obecny

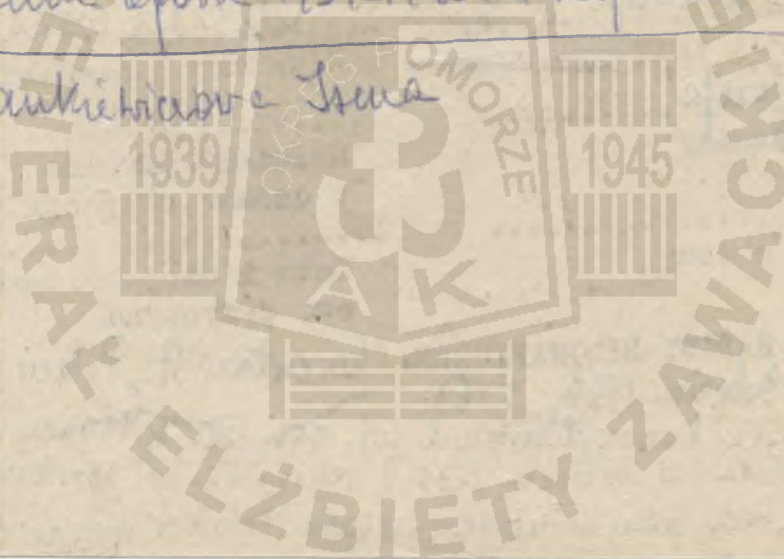
Data i miejsce śmierci
ew. przyczyna

ZRÓDŁA I ZAPISY BIOGRAFICZNE:

Sierentner St. Polacy i Pielta
"Rodem" Gdynia 1966, s. 61.
Kierownictwo kursów ds. istoty pol. mar. 1930. w Gdyni na terenie
N. M. Gedania (od 19 marca 1930) reprezentantka kot sportowych i dals-
szania Gł. Rady Pracy Kobiet przy Związku Polaków Gdyni. UB

Instrukcja PAK - kurs w Koberzewie pod Grod-
nem 1939 r.
Zawacki E., referat „O udziale gdańszczanek
w ruchu oporu 1939-1945. z maj 1978 r. str. 8.

red. Stanisławowa Isma

P

M

Priszedła Postać Adama Gołda

Spocut. str. 61,

Naukowy i artystyczny, poświęca referatka
które dostarczył miłośnikom i artystom prasy
i. Rady Pracy i Kultury przy Związku Polaków.

Postrochowa Józefa

323/l.

POLONIA
Gdańsko

12

do 1939. 4

H.M. Golański

Gdańsko, nowym

litym małym

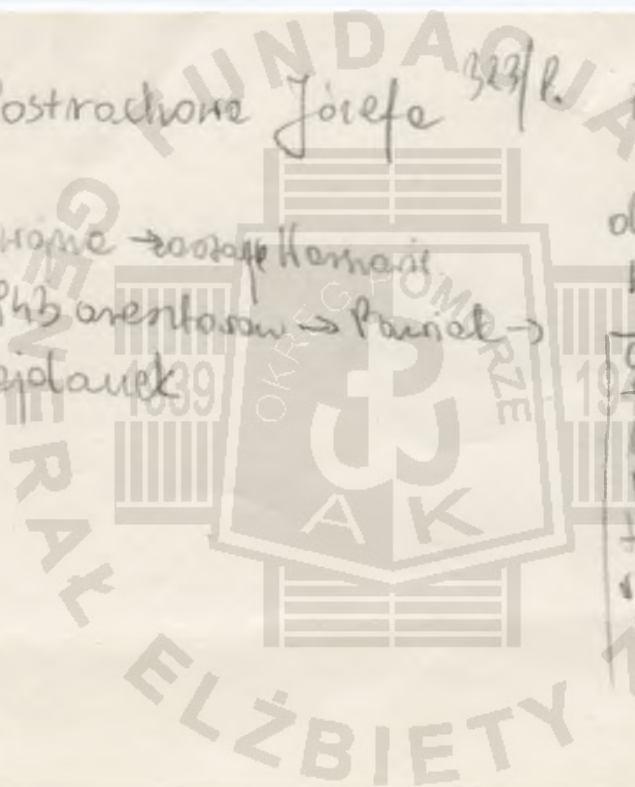
Polstrosi me

ter. H.M. Golański

o obr. mydy-

łopuny

I home → zastęp Komand
→ 1945 orientacja → Pamiąt →
Mejstrowek

Postrachowa Józefa W.M. Golon'ski
JW 13

W czasie okupacji więziona na
Gawialu, K.S. Hajdamek

zob. Zawacka E., Szklce a dziewczyny
Wojskowej Straży Kobiet,
Forum 2001, wyd. II, s. 204,
216-217, 226-227.

XXIX'10

Sopot

44
 Poszachuwa Józefa
 7 ul. św. Stanisława

901015K
 323